

Dkt. Kenneth Mathews, Mwanzo, Kipindi cha 13, Sherehe ya Agano na Ishara ya Agano, Sehemu ya 2

© 2024 Kenneth Mathews na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Kenneth Mathews katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Mwanzo. Hii ni kipindi cha 13, Sherehe ya Agano na Ishara ya Agano, Sehemu ya 2, Mwanzo 15:1-17:27.

Leo ni somo la 13, sehemu ya pili, mwendelezo wa majadiliano yetu ya kile tunachokipata katika sura za 15, 16, na 17.

Mara ya mwisho tulizungumzia sherehe ya agano katika sura ya 15, na sasa tunataka kuhitimisha sehemu hii muhimu katika sura ya 16 kwa kuzaliwa kwa Ishmaeli. Kisha katika sura ya 17, ishara ya agano. Linapokuja suala la Hajiri na Ishmaeli katika sura ya 16, tunaona kwamba imepita miaka 10 tangu Ibrahimu na Sara walipoingia Kanaani.

Sura ya 16, mstari wa kwanza unaelezea Sara, mke wa Ibrahimu hakumzalizia watoto. Kwa hivyo, hii inaleta mbele kile tulichojifunza katika sura ya 11: kwamba alikuwa tasa, na aliendelea kuwa hivyo. Mstari unaofuata, unasema, Ibrahimu alikubali kile Sara alichosema.

Kwa hivyo, baada ya Sara, badala yake Ibrahimu alikuwa ameishi Kanaani kwa miaka 10. Kwa hivyo, unaweza kuona sasa kwamba Sara ana umri wa miaka 75. Na Ibrahimu ana umri wa miaka 85.

Kwa hivyo, wanachagua kwa njia ya kukata tamaa kutoa mpango tofauti ambapo mtoto angezaliwa. Na kwa hivyo, utakumbuka kwamba katika sura ya 15, ambapo kulikuwa na pendekezo la kuasili Eliezeri, mtumishi katika nyumba ya Ibrahimu, Mungu alijibu kwa kusema katika sura ya 15, mstari wa nne, mwana atatoka katika mwili wako mwenyewe, ambaye atakuwa mrithi wako. Naam, ndivyo tunavyoona kwa Hajiri na Ishmaeli pendekezo la kupata mtoto kutoka kwa Sara mwenyewe linakidhi matarajio hayo kwa sababu Ibrahimu atakuwa baba, Hajiri, mjakazi wa Misri, atakuwa mama, na kisha atachukuliwa kuwa uzao wa Ibrahimu, Sara.

Kwa hivyo, linapokuja suala la desturi ya kuasili na mama mzazi, hili ni jambo ambalo lazima lilikubalika. Na jambo ambalo Sara na Ibrahimu walichagua kwa sababu Ibrahimu alikubali kile ambacho Sara alikuwa amesema. Kwa hivyo, alilala naye, tunaambiwa.

Katika mstari wa nne, alilala na Hajiri, naye akapata mimba. Sasa, ukiangalia mstari uliopita, angalia unachosema, ukitumia lugha ya Mwanzo wa tatu kwa upande wa

Hawa, ambaye alitwaa tunda kisha akampa mumewe. Hiki ndicho kinachosimuliwa katika Mwanzo wa tatu.

Kwa hivyo, hivi ndivyo inavyosemwa katika mstari wa tatu wa sura ya 16. Kwa hivyo, baada ya Ibrahimu kuishi Kanaani kwa miaka 10, Sara, mkewe, alimchukua mjakazi wake wa Kimisri, Hagari, na kumpa mumewe awe mke wake. Hii inaweza kuwa tafakari ya makusudi ya kile kilichotokea bustanini.

Na hivyo, hali ya kibinadamu inaendelea. Katika shaka kubwa kuhusu Neno la Mungu, sehemu ya safari ya kiroho, sehemu ya kukua katika uhusiano wako na Mungu ni pale tunapojikwaa, ndipo Mungu hatuachi, bali anatuokoa. Na tutagundua kwamba, katika hali hii, kuna hatua nyingine iliyochukuliwa na Mungu ili kuokoa mpango huo.

Kuna tishio kwa ahadi hapa kwa sababu Hajiri ni mgeni, Mmisri. Kwa hivyo, mwangwi wa dhambi ya Hawa utatuweka macho kwamba ahadi ya uzazi itatimizwa, na Mungu ataishughulikia. Kwa hivyo, kilichotokea kama matokeo ni uhasama kati ya wanawake hao wawili, Sara na pia Hajiri.

Alipojua kwamba alikuwa mjamzito, alianza kumdharau bibi yake. Kwa hivyo unaweza kuona kwamba desturi yenye nguvu sana ya utambulisho wa mwanamke hapo zamani ilikuwa kupata watoto. Na kama hukuwa na watoto, basi ulidharauliwa na jamii.

Na hivyo basi kulikuwa na heshima kila mara inayohusishwa na wanawake waliozaa watoto wengi. Na kisha, bila shaka, kupungua kwa thamani ya mwanamke ikiwa hakuwa na watoto. Hii, bila shaka, ilikuwa desturi na si hitaji la kibiblia, wala haikuwa mfano wa kibiblia.

Na kwa hivyo, tunajua, bila shaka, kuna wanawake ambao hawana watoto, iwe kwa hiari au labda kwa kutoweza, iwe kwa mume au mwanamke mwenyewe, kupata mimba na kupata mtoto. Lakini hilo halipaswi kueleweka kama jambo la kudharauliwa. Wala halipaswi kueleweka kwamba hii ni adhabu ya Mungu.

Hilo ni jambo ambalo lilikuwa desturi zamani za kale wakati wa miaka hii ya mwanzo ya uzoefu wa Israeli na halipaswi kutumika kwa wanawake Wakristo wa leo. Kisha tunaona kwamba Sara anajibu, kwa kweli, shtaka dhidi ya Ibrahimu. Kwa kweli ni shtaka dhidi ya Ibrahimu, lakini si shtaka dhidi ya Ibrahimu.

Ni shtaka dhidi ya Ibrahimu. Badala yake, akibadilisha lawama anaposema, wewe ndiye unayewajibika kwa mabaya ninayopata. Nilimweka mtumishi wangu mikononi mwako, na sasa kwa kuwa anajua kwamba ana mimba, ananidharau.

Bwana na ahukumu kati yangu na wewe. Na kwa hivyo kuna hisia, nadhani sasa, ya kuteseka kutokana na uamuzi alioufanya. Na anatambua, au angalau anamshtaki Ibrahimu kwa kuwa mshiriki mwenza.

Bwana na ahukumu, naye kwa haki ampe Bwana ili aamue ni nani aliye na kosa. Na nadhani tunaweza kusema kwa ujasiri kwamba wote wawili wanapaswa kueleweka kama walio na kosa—mstari wa 6. Mtumishi wako yuko mikononi mwako, na hivyo Ibrahimu akasema, mtendee chochote unachoona ni bora.

Hili lazima lilikuwa jambo la huzuni kubwa kwa upande wa Ibrahimu kwa sababu, baada ya yote, Hajiri alikuwa amebeba mtoto wake. Kwa hivyo, inasema kwamba Sara alimtendea vibaya Hajiri, kwa hivyo akamkimbia. Sasa tuna, tena, ushahidi wa rehema kuu ya Mungu.

Kama ilivyo katika mstari wa 7, tunajifunza kwamba malaika wa Bwana, mjumbe huyu wa Bwana, alimkuta Hagari karibu na chemchemi jangwani. Akamwambia, Hagari, umetoka wapi na unaenda wapi? Akasema, Ninamkimbia bibi yangu, Sara—mstari wa 9. Ndipo malaika wa Bwana akamwambia, Rudi kwa bibi yako ukamtii.

Na malaika akaongeza kuwa nitawaongeza idadi yenu kiasi kwamba watakuwa wengi mno kuhesabiwa. Hakika tumesikia haya hapo awali—ahadi zilizotolewa kwa Ibrahimu.

Wazao wengi, kama mavumbi ya dunia na nyota za angani. Na sasa tuna ahadi iliyotolewa na Bwana kulingana na uhusiano ambao mtoto huyu atakuwa nao na Ibrahimu. Mungu hubariki na kutajirisha maisha ya Ibrahimu.

Na hata huyu, Ishmaeli, ambaye hakufuata mapenzi kamili ya Mungu, hata hivyo amebarikiwa na uzao mkubwa. Na atakuwa baba wa mataifa 12. Nasaba hii ya Ishmaeli itawasilishwa katika sura zinazofuata.

Sasa, malaika Bwana anaelezea tabia hii ya Ishmaeli. Na hii inapatikana katika mstari wa 11. Malaika Bwana akamwambia Hagari, sasa u mtoto.

Una mwana na utamwita Ishmaeli. Sasa, hii inashangaza kwa sababu jina Ishmaeli linamaanisha Mungu. Huyu ni EL.

Ishmaeli, Mungu anasikia. Ishma, Mungu anasikia. Kwa hivyo hiyo ndiyo maelezo.

Kwa maana Bwana amesikia habari za mateso yenu, na kwa hivyo Mungu ni mwenye huruma na anajali mahitaji ya mtumwa wa Misri, na kwamba atamlinda na kumtunza yeye na mtoto wake.

Na hiyo ni kusema kwamba Bwana hapa atatoa uzao mkubwa kwa Ishmaeli. Na katika mstari wa 12, inasema, hii ndiyo tabia yake. Atakuwa punda mwitu wa mwanadamu.

Kwa maneno mengine, atakuwa akiishi pembezoni mwa jamii. Katika uwanja wa nyikani, pia atakuwa mtu mwenye uadui sana. Mkono wake utakuwa dhidi ya kila mtu, na mkono wa kila mtu dhidi yake.

Naye ataishi kwa uadui dhidi ya ndugu zake wote. Na hivyo ndivyo inavyotokea. Kama vile tulivyoona uadui kati ya Sara na Hajiri, huu utapitishwa kwa wazao wao.

Na kutakuwa na ushindani kati ya uzao wa Ishmaeli na uzao ulioahidiwa wa Isaka. Na tutaona hili katika historia ndefu ya mataifa yaliyotokana na Ishmaeli na kisha Israeli. Sasa, kuna tamthilia nyingine kuhusu uzoefu wa Hajiri.

Hapa tuna lugha inayohusiana na kuona. Na ukiangalia mstari wa 13, wewe ndiye Mungu, anasema. Alimpa jina Bwana, aliyezungumza naye. Wewe ndiye Mungu anayeniona.

Kwa maana alisema, Sasa nimemwona yule anayeniona. Sasa, El Roi, EL, Mungu, ndiye anayeniona. Hilo ndilo neno Roi.

Baadhi ya matoleo yatakuwa na jina El Roi. Hapa katika Toleo Jipya la Kimataifa, limetafsiriwa, na limetafsiriwa, Mungu anionaye. Kwa hivyo ndiyo maana aliita chemchemi, au kisima cha asili, Beer- lahai - roi , ambayo inamaanisha kisima cha aliye hai anionaye.

Hii ikawa njia muhimu ya kutambua eneo hilo kwa uzoefu wake. Na ni heshima kwa Mungu, kama anavyoweza kuelewa vyema, kama mwanamke Mmisri, akitumia neno hilo la jumla kwa Mungu, El. Lakini kile ambacho Mungu amechagua kufanya ni kupanua rehema na wema wake, hata kwa kile tunachoweza kuwaita watu wa nje.

Na tutaona hili tena katika maisha ya Esau na Waedomu, kwamba Mungu ana mpango wa rehema kwa mataifa yote, baraka kwa mataifa yote, hata maadui wa kitamaduni wa Israeli, kama tulivyoona katika Meza ya Mataifa. Mstari wa 15, Kwa hiyo Hajiri akamzalia Abramumwana, na Abramumwana akampa jina Ishmaeli. Kwa hivyo, aliporudi, lazima kulikuwa na maelezo ambayo Hajiri alimpa Ibrahimumwana, naye akakubali kwa kumpa jina Ishmaeli mwana huyo.

Kisha tuna tarehe hapa kuhusu umri wa Ibrahimumwana. Kwa hivyo, hii inatusaidia sana katika mpangilio wa matukio na kupima safari hii kwa upande wa Ibrahimumwana. Na tutagundua kwamba Ishmaeli ana umri wa miaka 13 kuliko Isaka.

Tuendeele sasa na agano la tohara, ambalo linapatikana katika sura ya 17. Hii ni sura muhimu kwetu kwa sababu inahusiana na moja ya alama kuu za utambulisho wa uzao wa Ibrahimu katika Israeli, na hiyo ndiyo ishara ya agano la tohara. Ikiwa sura ya 15 inahusu kuthibitishwa kwa sherehe, basi sura ya 17 ni uthibitisho kwa ishara ya tohara.

Kuna baadhi ya wasomi wanaoamini kwamba ni agano tofauti. Linatambuliwa kama agano la tohara kwa sababu una sharti dhahiri katika mstari wa kwanza linalosema, Bwana alimtokea na kusema, Mimi ni Mungu Mwenyezi. Na kisha hapa wangetembea mbele zangu na kuwa bila lawama.

Tembea mbele yangu na uwe bila lawama. Lakini nadhani kuna ulinganifu kati ya sura ya 15 na 17 unaoonyesha, angalau akilini mwangu na zile za wafafanuzi wengine, kwamba huu ni mwendelezo wa agano lile lile. Kwa sababu katika sura ya 15, mstari wa kwanza na wa saba, una kauli ya mimi ndiye.

Na kisha, katika sura ya 17 hapa, tuna kauli ya Mimi niko. Mimi ni Mungu Mwenyezi. Kwa hivyo hapa tuna El Shaddai ya Kiebrania, Mungu Mwenyezi.

Tunachotaka kuona katika sura ya 17, na ninatumaini kuileta mara kwa mara kwenye mawazo yetu tunapofuatilia na kutumia safari ya kiroho ya Ibrahimu, ni kwamba kuna uhusiano wa karibu zaidi unaoendelea kati ya Mungu na Ibrahimu. Hii ni sehemu ya njia ambayo Mungu anamfundisha na kumfundisha Ibrahimu kumhusu yeye mwenyewe, yaani, Bwana, na kisha pia kuhusu Ibrahimu mwenyewe na asili ya ahadi, uhakika wa ahadi. Na jinsi Mungu atakavyotumia ahadi hizi kwa njia inayojitokeza ili kumpatia mkombozi.

Kwa hivyo, tunahitaji kukumbuka hilo, uhusiano wa karibu unabadilika. Pia, tunataka kuona sura hii, na tumeona hili hapo awali, lakini ninakuletea mawazo yako sasa kwa kuwa Mungu anataka kujitambulisha. Unaweza kusema Mungu anataka kujitambulisha na kusikilizwa.

Hii inatokana na wingi wa upendo wa Mungu; tumezungumzia hili, jinsi alivyochagua kuumba kwa sababu ya wingi wa upendo wake, hamu yake ya kuunda watu maalum; anawaita watu maalum kuwa mali yake mwenyewe. Jinsi anavyotaka kushiriki maisha yake, uzuri wote wa ajabu wa Mungu, uzima, uzima wa milele, upendo kamili, furaha kamili, amani kamili, vipengele hivi vyote vya ajabu vya maisha ya Mungu, anataka kushiriki hilo na watu wanaotaka kulipokea. Na ni nani wanaolipokea kwa imani na imani katika neno la Mungu la ufunuo? Mungu anajitambulisha kwa njia kadhaa za ufunuo; tumeona usemi wa moja kwa moja, na kisha tumeona maono yakitendeka.

Na kwa hivyo, linapokuja suala la sura ya 17, tunaona mwonekano mwingine kwa upande wa Bwana, akijitambulisha na kujifanya asikilizwe. Tunaweza kutambua kama

Wakristo kwamba Bwana Mungu amejitolea na kujitolea sana kujiambia na kuwaokoa watu maalum kwa ajili yake mwenyewe kiasi kwamba amechagua kuja mwenyewe katika nafsi ya Bwana wetu Yesu Kristo. Kama barua kwa Wakolosai inavyoonyesha, utimilifu wa Uungu wote, Mungu wote, unapatikana katika Yesu Kristo, Mwana wa Mungu.

Na hivyo, Mungu amechagua kuja mwenyewe katika nafsi ya pili ya Mungu wa utatu, Mwana wa Mungu. Hakuja kama malaika wa kuokoa, kama tulivyoona hapa katika sura ya 16. Na amekuja kama mtoto mchanga, mtoto, mtoto aliyeahidiwa, ambaye alikuwa kama wanadamu, na alikuwa mwanadamu kamili na Mungu kamili.

Utambulisho na tabia ya Bwana wetu Yesu Kristo ni fumbo la kipekee sana. Na hivyo ndivyo ilivyo kwamba huu ni uhusiano wa karibu zaidi kwa sababu ya ubinadamu wa Bwana wetu, akipitia yale tunayopitia mengi, na bado alibaki mwaminifu kikamilifu kwa Bwana. Kwa hiari yake alivumilia mateso na taabu za maisha na kifo kwa ajili yetu sote, akifyonza maumivu na hasara na bado akawashinda maadui zetu wakuu wa ibilisi, Shetani, na magonjwa na kifo.

Na kuja kwenye maisha mapya na kufanya hilo liwezekane kwetu. Tukipokea ofa ya kuingia katika ufalme wa Mungu kwa imani, kuingia katika uzima wa Mungu. Kwa hivyo, alimtokea na kusema, Mimi ni El Shaddai, Mungu Mwenyezi.

Hatujui hasa jinsi ya kuelewa Shaddai. Kumekuwa na mapendekezo kadhaa. Tafsiri za Kiingereza kwa kawaida hufuata tafsiri ya Kigiriki, Mungu Mwenyezi. Lakini hili ni moja ya majina ya El, kama tulivyoona na El Elyon, na kama tulivyoona na El Roi, na mengineyo.

Hili ni mojawapo ya majina ya El ambayo mara nyingi yalisemwa na mababu katika kumtambulisha Bwana Mungu. Sasa lugha, tembea mbele zangu na uwe bila lawama, itatukumbusha Henoko katika nasaba ya Wasethi, ambaye alitembea na Mungu kisha akahamishiwa mbele za Bwana mbinguni. Nuhu anasemekana kuwa mtu mcha Mungu akitembea mbele za Bwana.

Tunakumbuka katika hadithi ya Ayubu kwamba anatambuliwa kama asiye na lawama. Kwa hivyo huu ni wito kwa Ibrahimu kutembea karibu na Bwana, na lazima afanye hivyo kwa kujitolea kwa imani sahihi katika Bwana na tabia sahihi. Sasa, lugha hii, isiyo na lawama, haimaanishi kwamba yeye ni mkamilifu.

Badala yake, ni neno gani linalotumika kwa ukamilifu au ukamilifu? Kuwa mtu ni himizo katika agano langu la kuwa na maisha ya uadilifu, kuwa na maisha ya uaminifu, na utauwa. Kwa hivyo, sidhani kama tunachofikiria hapa ni kwamba anapata agano, au anapata haki, kwani baada ya haya yote kutangazwa kuwa kesi.

Lakini badala yake anachomwambia, na ninachofikiri tunaweza kujifunza kutoka kwa kifungu hiki, ni kwamba sisi, kwa neema ya Mungu inayotuwezesha, tunajitahidi kuwa na maisha yaliyojitolea kwa imani, katika kujiamini sisi wenyewe na vyote tulivyo navyo, vyote tulivyo, kwa utunzaji mzuri wa Mungu, kuamini ahadi zake, kuamini ulinzi wake, kuamini kwamba atatutegemeza na kutubariki. Tutaendelea kuishi kwa njia inayompendeza, mtindo wa maisha ambao ni maisha yaliyojitolea kwake kikamilifu katika tabia sahihi ya maadili. Kwa hivyo, anasema basi, nitathibitisha agano langu katika sura ya 17 kati yangu na wewe na nitaongeza sana idadi yako.

Kwa hivyo, tunarudi kwenye suala lile lile, ambalo ni suala kuu, mvutano mkubwa, na kwamba ni kuzaa watoto. Sasa, naweza kusema kuhusu mabadiliko ya majina yatakayotokea hapa kwa Ibrahimu na Sarai kuwa Sara, kwamba mabadiliko ya jina ni njia ya kuashiria utambulisho mpya. Na kwa hivyo, hebu tuangalie lugha inayotumika kwa Abramamu na Ibrahimu.

Abramu inamaanisha baba aliyeinuliwa. Ab inamaanisha baba, na kondoo dume inamaanisha baba aliyeinuliwa, aliyeinuliwa. Atabadilisha jina lake kuwa Ibrahimu, na anaelezea jina hilo.

Nimekuumba. Kwa maneno mengine, hii ni ahadi kwamba kwa mtazamo wa Mungu ni kama vile imetimia. Nimekuumba.

Kwa hivyo, hili ni tangazo lenye matokeo yanayoendelea, baba wa mataifa mengi. Raham inamaanisha baba, Raham inamaanisha wengi, baba wa wengi. Na kwa hivyo, kwa jina lake, Ibrahimu, tumeingiza wazo la mataifa mengi, ambalo, bila shaka, lingetukumbusha jinsi Ibrahimu na uzao wake walivyo jibu la Mungu kwa Mnara wa Babeli, ambapo mataifa mengi yanaundwa, lakini si kwa sababu ya uaminifu wao.

Walitaka kujipatia jina kutokana na kiburi na sifa. Lakini badala yake, Ibrahimu ananyenyekea kwa unyenyekevu kwa ahadi za Mungu, ambaye anamwambia Ibrahimu katika sura ya 12, Nitalikuza jina lako. Kwa hivyo, Ibrahimu hajipatii jina kinyume cha sheria, bali Mungu anambariki kwa kumpa jina na sifa.

Na akiendelea, anasema katika maelezo, Nitakufanya uzae sana. Sasa, je, hilo halikukumbushi yale tuliyosoma hapo awali? Katika Mwanzo sura ya 1, mstari wa 28, katika Mwanzo sura ya 9, mstari wa 1, na kisha kile tulichogundua, lugha ya uzae. Na kisha anaendelea kusema, Nitakufanya mataifa.

Sasa, hili ni jambo la ziada katika mstari wa 6, na wafalme watatoka kwako. Na hakika ndivyo ilivyo unaposoma hadithi ya Mwanzo. Wafalme wa makabila ya Ishmaeli, wafalme wa Edomu wa Esau, na kisha kutoka kwa Isaka na Yakobo na wana 12 kutoka Yuda watatoka wafalme wakuu wa nasaba ya Daudi.

Kwa hivyo, wafalme watatoka kwako. Haya yote yanahusiana na uingiliaji kati wa Mungu, kazi ya Mungu. Mapenzi yangu yanaonekana sana hapa.

Na angalia kwamba agano hili litakuwa la milele, milele, kati yangu na wewe na uzao wako, kwa vizazi vyote vijavyo. Sasa, njia pekee ambayo hili linawezekana ni kupitia uzao ambao ni mkombozi anayetarajiwa, ambaye anaweza kumhakikishia Ibrahimu na uzao wake uhusiano huu wa kudumu kuwa Mungu wako na Mungu wa uzao wako baada yako. Na kwamba uweze kuwa wa milele.

Nchi yote ya Kanaani, ambapo sasa u mgeni, msafiri, na mgeni, nitakupa wewe na uzao wako kuwa milki ya milele, nami nitakuwa Mungu wao. Hii inakukumbusha sura ya 15. Kumbuka, katika mistari ya ufunguzi, tulizungumzia jinsi kulivyo na ahadi ya uzao kama nyota za angani.

Na kisha kuna sherehe ya agano pamoja na kugawanya nusu ya wanyama wanaochukuliwa kwa ajili ya dhabihu. Na katika muktadha huo, majadiliano ya jinsi Mungu atakavyompa Ibrahimu nchi ya Kanaani baada ya wazao wake kutumia miaka 400, miongo minne nchini Misri. Kisha wataokolewa.

Watarudi katika nchi ya Kanaani. Nchi yao ingekuwa sehemu ya urithi wa Ibrahimu. Hilo ndilo tunalopata pia katika sura ya 17.

Marejeleo ya uzao wa Ibrahimu na kisha nchi iliyoahidiwa. Yote yamewekwa hapa ndani ya wazo la kujitolea kwa upande wa Mungu kwa Ibrahimu na kwa upande wake, uhusiano wa Ibrahimu na Mungu. Hivi ndivyo agano lilivyo.

Nataka kukukumbusha tena. Umuhimu wa agano kama uhusiano. Sasa, ishara ya uhusiano itakuwa tohara.

Na ni ishara inayofaa kwa uhusiano huu kati ya Mungu na Ibrahimu na uzao wake. Kwa sababu umetengenezwa katika kiungo cha kiume, kiungo cha ngono kinachozaa watoto, na kwa hivyo hii ni sehemu ya ishara ya kujitolea kwa upande wa Ibrahimu kwamba amepokea kwa wazao wake wote ahadi hii kubwa ya baraka.

Sasa, tohara haikuwa ya pekee kwa Israeli. Majirani zao walitahiri. Lakini katika hali hii, haihusiani na ibada ya kubalehe, bali na kusudi lolote la usafi.

Lakini badala yake, inaashiria ahadi, hata alama mwilini. Jina la Sara pia linabadilishwa kuwa Sara. Na kutokana na mfano wake, atakuwa mama wa mataifa, na wafalme watatoka kwake.

Sara inamaanisha binti mfalme. Na tena, Sara pia inamaanisha binti mfalme. Naam, jibu la Ibrahimu lilikuwa nini? Sio jibu la kishujaa.

Anacheka. Kwa sababu akiwa na umri wake wa miaka 99, na akipata mimba, anasema, je, mwanamume wa miaka 100 anaweza kuwa baba wa mtoto? Kisha anashangaa, kama Ishmaeli angeishi chini ya baraka zako. Na Mungu anamwahidi, kama tunavyoona katika mstari wa 20, nitamtunza Ishmaeli.

Mwana huyu umpendaye, nitamtunza. Naye pia ataongezeka kwa sababu yako, Ibrahimu, kwa sababu ya agano langu nawe.

Naye atakuwa baba wa watawala 12, kama tutakavyoona. Isaka anakuwa baba wa watawala 12. Kwa hivyo, Mungu anabainisha katika mstari wa 21 kwamba jina la mtoto huyo litakuwa Isaka, ambaye Sara atakuzalia ifikapo wakati huu mwaka ujao.

Kwa hivyo, utambulisho wa mwana katika mstari wa 19 unasemekana kuwa Isaka. Na Isaka anacheza jina lake kwa kutumia jibu la Ibrahimu, na kama tutakavyoona katika sura ya 18 wakati ujao, jibu la Sara, ambaye pia anacheka kusikia kwamba itakuwa hivyo, atazaa. Isaka anamaanisha anacheka, au atacheka.

Kwa hivyo, kwa upande mmoja, jina Isaka linaonyesha shaka na kusitasita kwa wazazi wake, Ibrahimu na Sara. Lakini kwa upande mwingine, linazungumzia furaha kubwa ambayo mtoto ataita kwa familia hii iliyozeeka. Kwa hivyo, tunaambiwa kwamba Ibrahimu alimchukua mwanawe Ishmaeli na kumtahiri yeye na kila mtu mwingine katika nyumba yake.

Na katika mstari wa 24 inasema kwamba alitahiriwa. Sura hiyo inahitimisha kwa kusema kwamba kila mtu aliyeishi katika nyumba hiyo, kwa maneno mengine, chini ya mwavuli wa agano, alitahiriwa. Kwa hivyo, Ishmaeli pia amebarikiwa.

Yeye ni mgeni. Na hii inatuleta kwenye mazingira yanayofaa ya kuelewa Sodoma na Gomora. Na wakati mwingine tutaendelea na somo la 13, sura ya 18 na 19 kuhusu Sodoma na Gomora.

Huyu ni Dkt. Kenneth Mathews na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Mwanzo. Huu ni kipindi cha 13, Sherehe ya Agano na Ishara ya Agano, Sehemu ya 2, Mwanzo 15:1-17:27.